

Скриль В.В., к.е.н., доцент

ORCID 0000-0003-4064-8146, e-mail skrilvv3333@gmail.com

Глушко А.Д., к.е.н., доцент

ORCID 0000-0002-4086-1513, e-mail glushk.alina@gmail.com

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СВІТОВА ПРАКТИКИ СТИМУЛЮВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

***Анотація.** Світовий досвід показує, що дієві заходи в напрямі енергоефективності можуть скоротити зростання національного попиту на ПЕР, що дозволить знизити імпорт ПЕР та, відповідно, зняти енергетичні проблеми країн з перехідною економікою. Разом з тим, правильно розроблена енергетична стратегія країни, дієві проекти міжнародного співробітництва в сфері підвищення енергоефективності сприятимуть підвищенню енергетичної ефективності, економічному розвитку, екологічній та національній безпеці країни.*

***Ключові слова:** енергоефективна політика, енергоефективність, паливно-енергетичні ресурси, енергозбереження.*

Skryl V.V. PhD (Economics)

ORCID 0000-0003-4064-8146, e-mail skrilvv3333@gmail.com

Glushko Alina, PhD, PhD (Economics)

ORCID 0000-0002-4086-1513, e-mail glushk.alina@gmail.com

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

WORLD PRACTICES OF ENERGY SAVING STIMULATION

***Abstract.** World experience shows that effective energy efficiency measures can reduce the growth of national demand for energy resources, which will reduce energy imports and, consequently, remove the energy problems of countries with economies in transition. At the same time, a properly developed energy strategy of the country, effective projects of international cooperation in the field of energy efficiency will contribute to energy efficiency, economic development, environmental and national security of the country.*

***Keywords:** energy efficiency policy, energy efficiency, fuel and energy resources, energy saving.*

У розвинених країнах світу з останньої третини ХХ століття енергозбереження вважається одним з найважливіших напрямків підвищення ефективності економіки, що гарантує економічну і політичну незалежність країни. Рішення цього стратегічного завдання здійснюється за рахунок складного поєднання державної політики, спрямованої на стимулювання впровадження нових енергозберігаючих технологій та ринкових механізмів регулювання енергоспоживання. Наприклад, в США такий підхід дозволив зниження енергоємності ВВП на 12%, що дозволило заощадити 325 млн. т н.е. ПЕР. Однак процес досягнення цього ефекту зайняв близько 10 років [1, С.81].

Як відомо, що усі інструменти стимулюючого впливу мають як свої переваги так і недоліки. Щодо адміністративних заходів, то вони доволі зрозумілі та «прозорі». Економічні ж заходи – чутливо реагують на динамічність зовнішнього середовища і здійснення цілеспрямованого впливу на реалізацію заходів із ефективного та раціонального використання енергетичних ресурсів. Але всі вони мають певні недоліки. Складно спрогнозувати очікувані результати від впровадження енергоефективного проекту, рівень інфляції, ступінь ризику та рівень ставки дисконтування.

Аналіз світових тенденцій в галузі енергозбереження показує, що у економічно розвинених країн є значні можливості для підвищення ефективності використання енергоресурсів у всіх галузях промисловості на різних рівнях - від місцевого до міжнародного. При цьому найбільш поширені економічні інструменти, що формують стабільну і ефективну систему зацікавленості споживачів енергоресурсів в інвестуванні в енергозбереження (податки і фіскальні пільги; прискорена амортизація енергозберігаючого обладнання; гранти і субсидії, кредити; пільгових кредитів; стимулююча цінова політика; пряме державне фінансування енергозберігаючих проектів). Енергоефективність в країнах ЄС в 2000-х роках була досягнута в основному не за рахунок впровадження нових енергозберігаючих технологій, а за рахунок зміни методів і методів управління.

Європейський Союз одним з перших розробив політику в області енергетична безпека, тому його досвід може бути використаний в якості основи для формування іншими країнами власної енергетичної політики. Незважаючи на рівень розвитку української економіки, бажано докладний аналіз тенденцій в енергетична політика Європейського Союзу для забезпечення захисту інтереси нашої держави. Узагальнення світового досвіду застосування економічних важелів реалізації політики енергозбереження наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Світовий досвід застосування інструментів енергозбереження

Країна	Механізм дії	Результат впровадження
Данія	Централізація системи теплопостачання	Скорочення первинних витрат майже вдвічі
	Надання державних субсидій в розмірі 30% від вартості систем сонячних колекторів, вітряних турбін і котлів на біомасі.	
Німеччина	Надання 5 тис. євро власникам будинкам встановившим вітрогенератор	Підвищення попиту на відновлювальні джерела енергії (ВДЕ).
	Надання пільгових кредитів для запровадження ВДЕ. Встановлення на законодавчому рівні зобов'язання для мережевої компанії щодо прийняття всієї енергії одержану від ВДЕ.	
	Повне або часткове звільнення від податків виробників енергоефективних технологій та обладнання.	Низька вартість енергоефективної продукції.
	Скорочення на 20 % податкових зобов'язань для власників житла, котрі планують проведення реконструкції будинків для підвищення його енергоефективності.	Активна участь приватного сектора економіки в реалізації енергозберігаючих заходів.
	Одержання споживачем права на компенсацію в розмірі 50 % за рахунок бюджету від фактичних витрат на встановлення лічильників.	
Франція	Отримання податкових пільг до 40 % для власників, що здійснюють утеплення будинків, що введені в експлуатацію до 1977 року.	Високий попит на енергоефективну продукцію
	Ануляція витрат на придбання енергоефективного обладнання в базі оподаткування.	
	При використанні більш ефективного електрообладнання застосовується зниження тарифу на електроенергію.	

Продовження таблиці 1

США	Встановлення пільгових тарифів на оплату енергії для енергоефективних будівель.	Стимулювання інвестицій в будівництво енергоефективних будинків.
	Одержання державних субсидій у розмірі від 50 до 200 дол. США при придбанні нової, більш енергоефективної побутової техніки	Перехід населення на більш енергоефективні прилади
Швейцарія	Надання державної субсидії розміром 50 тис. євро всім забудовникам, які вирішили побудувати «пасивний» дім.	В країні виводяться з експлуатації діючі атомні електростанції
Японія	Оплата з держбюджету третини вартості установки сонячних батарей власникам житлових будинків.	Активний перехід приватного сектору на геліоенергетику
Бразилія	Надання урядових субсидій виробникам цукрового очерету, з якого виготовляється біопаливо (етиловий спирт) для автомобілів.	Частка етилового спирту в загальному об'ємі автомобільного палива перевищує 50%.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що реалізація політики енергозбереження в розвинених країнах світу за останнє десятиліття стала розумінням важливості зниження рівня енергоспоживання та необхідності використання всіх можливих важелів впливу на весь процес. Більш того, незважаючи на те, що системи інструментальної підтримки реалізації Національних програм енергозбереження мають деякі відмінності, всі розвинені країни мають чітку і послідовну тенденцію стимулювати підвищення ефективності споживання енергії, зокрема, за рахунок застосування економічних інструментів. Всі ці заходи можуть стати дієвими і для українських реалій.

Література

1. Галюк І. Б. Політика енергоефективності як основа соціально- 225 економічного розвитку держави. Вісник економіки транспорту і промисловості. № 29. Харків: Вид-во УДАЗТ, 2010. С. 80-83.